

Włodzimierz Jan Parachoniak

1920 – 1997

W dniu 29 stycznia 1997 r. zmarł jeden z najwybitniejszych polskich petrografów, prof. dr hab. Włodzimierz Parachoniak.

Urodził się 19 października 1920 roku we Lwowie w rodzinie inteligenckiej. Po ukończeniu szkoły powszechnej został przyjęty do gimnazjum im. Mikołaja Kopernika we Lwowie. Po zaliczeniu 6 klas przeniósł się do gimnazjum J. J. Śniadeckich, które ukończył, zdając egzamin dojrzałości w 1937 r. W tym samym roku rozpoczął studia na Uniwersytecie Jana Kazimierza we Lwowie na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym, specjalność geologia.

Po ukończeniu studiów, już w okupowanym przez wojska niemieckie Lwowie, pracuje najpierw w Dyrekcji Kolei (od października 1941 r. do lipca 1942 r.), a następnie do sierpnia 1945 r. w firmie „Karpathen Oil” w Boryslawiu, Oparach oraz w firmie „Ukrgaz” w Stryju.

W sierpniu 1945 r. wyjeżdża do Krakowa, gdzie podejmuje pracę na Uniwersytecie Jagiellońskim w Katedrze Geologii, w charakterze asystenta, ale już na początku 1946 r. jako starszy asystent pracuje w Katedrze Geologii Uniwersytetu im. Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Tam też uzyskuje tytuł magistra filozofii w zakresie geologii i paleontologii. W lipcu 1946 r. podejmuje pracę w Akademii Górniczej w Krakowie na Wydziale Geologiczno-Mierniczym, najpierw w Katedrze Geologii Ogólnej kierowanej przez prof. W. Rogalę, a od lipca 1947 r. w Katedrze Petrografii u prof. Juliana Tokarskiego. Pod jego promotorstwem wykonuje pracę doktorską pt. „Formacja tuffowa okolic Bochni”, na podstawie której w 1950 r. uzyskuje tytuł naukowy doktora nauk matematyczno-przyrodniczych Uniwersytetu Jagiellońskiego. W latach 1955–1962 równoległe z pracą w Akademii Górniczo-Hutniczej pełnił funkcję kierownika Pracowni Petrografii w Głównym Laboratorium Przemysłu Naftowego w Krakowie.

W 1962 r. habilituje się na Wydziale Geologiczno-Poszukiwawczym Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie, na podstawie pracy pt. „Miocenne twory piroklastyczne Przedgórze Karpat Polskich”. W roku 1963 zostaje mianowany docentem etatowym w Katedrze Mineralogii i Petrografii AGH, kierowanej przez prof. Andrzeja Bolewskiego. Od 1969 r. już w Zakładzie Petrografii AGH pracuje kolejno na stanowisku docenta, od stycznia 1972 r. – profesora nadzwyczajnego, a od października 1978 r. – profesora zwyczajnego. W latach 1964–1969 pełnił na Wydziale Geologiczno-Poszukiwawczym AGH obowiązki kierownika Zawodowego Studium Zaocznego.

W roku 1967 zawarł związek małżeński z Marią Wirską, profesorem Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie.

W działalności naukowej Prof. dr. hab. Włodzimierza Parachoniaka przewijało się kilka nurtów. W latach 1949–1962 zajmował się głównie petrografią utworów piroklastycznych m.in. z

okolic Bochni, Tarnowa, Pińczowa i z Niecki Miechowskiej. W latach 1962–1970 prowadził badania nad wulkanitami permskimi z depresji północnosudeckiej, fyllitami z podłoża miocenu Przedgórze Karpat, produktami degradacji mik w skałach montmorillonitowych karbonu GZW (wspólnie z A. Bolewskim, J. Kubiszem i J. Środoniem). Kolejnym kierunkiem jego działalności były metody badań minerałów i skał w świetle przechodzącym, czym zajmował się w latach 1970–1980. Był w tym zakresie niezrównanym mistrzem. We współautorstwie z W. Heflikiem opublikował w 1971 r. podręcznik akademicki pt. „Stolik uniwersalny”, a w roku 1979, także we współpracy z tym samym autorem, przygotował obszerny rozdział pt. „Badania w świetle przechodzącym” oraz „Specjalne metody mikroskopowe” do pracy zbiorowej pt. „Metody badań minerałów i skał”, wydanej pod redakcją A. Bolewskiego i W. Żabińskiego. W 1974 r. z W. Heflikiem opublikował pracę pt. „Określenie orientacji optycznej w plagioklazach przy użyciu kątów Eulera na stoliku uniwersalnym”, a w 1980 r. skrypt w Wydawnictwach AGH pt. „Badania mikroskopowe minerałów i skał w świetle przechodzącym”. Metody te były m.in. tematem regularnych wykładów prowadzonych przez W. Parachoniaka dla studentów Wydziału Geologiczno-Poszukiwawczego, jak również słuchaczy Studium Podyplomowego AGH. W okresie tym, we współpracy z innymi autorami, prowadził także badania utworów staropaleozoicznych z podłoża Wyżyny Śląsko-Krakowskiej, przerostów łupków ilastych z pokładów węgla kamiennych LZW, turkusy z Pustkowie Wilczkowskiego koło Wrocławia i podejmował wiele innych tematów.

Włodzimierz Parachoniak opublikował ponad 100 prac w różnych czasopismach. Był współautorem kilku podręczników i skryptów akademickich, m.in. podręcznika pt. „Petrografia” (wspólnie z A. Bolewskim), który ukazał się już w trzech wydaniach.

Wypromował pięciu doktorów, był recenzentem kilkunastu prac doktorskich, kilkunastu prac habilitacyjnych, również w licznych przypadkach recenzował dorobek naukowo-dydaktyczny kandydatów ubiegających się o tytuł profesora.

Brał żywy udział w pracach różnych organizacji naukowych i wydawnictw, m.in. jako wiceprzewodniczący Komisji Nauk Mineralogicznych Krakowskiego Oddziału PAN (przez kilka kadencji), członek redakcji *Mineralogia Polonica*, członek redakcji *Zeszytów Naukowych AGH, seria Geologia*, członek Polskiego Towarzystwa Mineralogicznego, Polskiego Towarzystwa Geologicznego, Polskiego Towarzystwa Gleboznawczego, Polskiego Towarzystwa Gemmologicznego. Współpracował z przemysłem wydobywczym i licznymi placówkami naukowo-badawczymi w kraju.

Za działalność naukowo-badawczą był wielokrotnie nagradzany przez Rektora AGH, Ministra Szkolnictwa Wyższego i Techniki oraz Ministra Edukacji Narodowej. Został odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski (1976), odznakami honorowymi: „Zasłużony dla geologii Polski” (1982), „Zasłużony dla województwa katowickiego” (1983) oraz tytułem „Zasłużonego Nauczyciela” (1989).

Prof. W. Parachoniak wykładał i prowadził zajęcia laboratoryjne z mineralogii i petrografii na Wydziale Geologiczno-Poszukiwawczym, Geodezji Górniczej, Wiertniczo-Naftowym AGH, a także na Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Był talentowanym dydaktykiem, niezwykle sumiennym, cenionym i nadzwyczaj lubianym przez całą społeczność akademicką. Nadzwyczaj uczynny i skromny, posiadał liczne grono przyjaciół. Niestety, nieubłagana śmierć przerwała Jego życie.

Został pożegnany na Cmentarzu Rakowickim w Krakowie przez współpracowników i oddanych przyjaciół z uczuciem głębokiego bólu i świadomości utraty Człowieka o nieposzlakowanym charakterze.

Wisław Heflik

**Spis wybranych publikacji
prof. dra hab. Włodzimierza Parachoniaka**

- 1949 Le facies des tuffites tortoniens entre Bochnia et Tarnów (Pologne). *CRM Acad. Pol. Sci. et Let. S. Cl. Sci. Math. et Nat.*, 6–7: 24–25.
- 1956 Tufity mioceńskie w okolicach Pińczowa nad Nidą. *Acta Geol. Polon.*, 6: 310–325 (wspólnie z S. W. Alexandrowiczem).
- 1958 Utwory tufogeniczne w górnej kredzie Niecki Miechowskiej. *Acta Geol. Polon.*, 8 (wspólnie z S. W. Alexandrowiczem).
- 1960 Mioceńskie tufity z okolic Łędzin (Zagłębie Górnośląskie). *Biul. Inst. Geol.*, 155: 107–118.
- 1960 Produkty wietrzenia bazaltów w rejonie Lubania na Dolnym Śląsku. *Acta Geol. Polon.*, 10: 285–324 (wspólnie z S. Kozłowskim).
- 1961 Wybrany profil cechsztynu z rejonu monokliny przed-sudeckiej. *Zesz. Nauk. AGH, Geologia*, 31: 5–16.
- 1961 Materiały do znajomości lessów. *Rocz. Pol. Tow. Geol.*, 31: 247–272 (wspólnie z J. Tokarskim).
- 1962 Mioceńskie utwory piroklastyczne przedgórza Karpat Polskich. *Prace Geol. PAN*, 11: 1–77 (rozprawa habilitacyjna).
- 1962 Cieszynity z miejscowości Pogórz koło Bielska. *Rocz. Pol. Tow. Geol.*, 32: 211–225.
- 1963 Fyllity w podłożu miocenu Przedgórza Karpat. *Spraw. Pos. PAN O. Kraków*, I–VI: 313–314.
- 1964 Skały tufogeniczne z Sjau-Szań (Chińska Republika Ludowa). *Spraw. Pos. PAN O. Kraków*, I–VI: 223–225.
- 1967 Wulkanizm permski w depresji północnosudeckiej. *Pr. Muz. Ziemi*, 11: 191–221 (wspólnie z S. Kozłowskim).
- 1969 Produkty dgradacji mik w skałach montmorillonitowych karbonu Górnośląskiego. Cz. I. Skały z Chrzanowa. *Prace Min. PAN O. Kraków*, 20: 37–64 (wspólnie z A. Bolewskim i J. Kubiszem).
- 1970 Produkty degradacji mik w skałach montmorillonitowych karbonu Górnośląskiego. Cz. II. Skały z Milowic. *Prace Min. PAN O. Kraków*, 22: 7–45 (wspólnie z A. Bolewskim, J. Kubiszem i Z. Kłapytą).
- 1971 *Stolik uniwersalny*. Wyd. Geol. Warszawa, 1–119 (wspólnie z W. Heflikiem)
- 1973 *Badania mikroskopowe minerałów i skał w świetle przechodzącym*. Skrypt AGH, 266: 1–110 (wspólnie z W. Heflikiem).
- 1972 Hyalite from Jordanów near Sobótka (Lower Silesia). *Miner. Pol.*, 3: 74–83 (wspólnie z W. Heflikiem).
- 1974 *Zarys petrografii*. Skrypt AGH, 875: 1–293 (wspólnie z A. Bolewskim).
- 1974 *Petrografia*. Wyd. Geol. Warszawa, 1–654 (wspólnie z A. Bolewskim).
- 1974 Określenie orientacji optycznej w plagioklazach przy użyciu kątów Eulera na stoliku uniwersalnym. *Przeł. Geol.*, 9: 430–433 (wspólnie z W. Heflikiem).
- 1975 Petrografia utworów staropaleozoicznych z okolicy Myszkowa (Górny Śląsk). *Zesz. Nauk. AGH, Geologia*, 1: 35–48 (wspólnie z W. Heflikiem, K. Piekarskim, T. Ratajczakiem, J. Ryszka).
- 1977 Petrografia i warunki tworzenia się staropaleozoicznych utworów z podłoża Wyżyny Śląsko-Krakowskiej. *Zesz. Nauk. AGH. III* (4): 25–34 (wspólnie W. Heflikiem i M. Muszyńskim).
- 1979 Geologia i mineralogia przerostów łupków ilastych z pokładów węgla kamiennych Lubelskiego Zagłębia Węglowego. *Zesz. Nauk. AGH, Ceramika*, 13: 30–33 (wspólnie z W. Heflikiem).
- 1978 *Zarys petrografii*. Wyd. II. Skrypt AGH nr 648, (wspólnie z A. Bolewskim).
- 1981 *Materiały do ćwiczeń z petrografii*. Skrypt AGH nr 821. Wyd. II, (wspólnie z A. Maneckim).
- 1986 *Badania mikroskopowe minerałów i skał w świetle przechodzącym*. Wyd. II. Skrypt AGH nr 993, (wspólnie z W. Heflikiem).
- 1988 *Petrografia*. Wyd. III. Wyd. Geol. Warszawa (wspólnie z A. Bolewskim).